

ERDÉLYI MAGYARÁG

Felelős szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden reggel.
Szerkeszt. órák: délut. 6-11 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), A. Iancu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 380.

Ara 1 lej

II. évfolyam 119 sz.

Szombat

1933 Április 30

Hitler nem tud rohamcsapatainak parancsolni

Németország külkereskedelmi mérlege erősen leromlott a Hitler kormány alatt

Az angol lapok keményen támadják a német-országi események miatt a nemzeti-szociálisták intézkedéseit. -- Orosz-német ellentétek csirái bukkantak fel

Berlin, ápr. 28.

A németországi események még mindig a világ érdeklődésének homlokterében állnak. Hitlerék megdöbbentő tervszerűséggel hajtják végre céljaikat és a külföldi sajtó jelentése szerint elképzelhetetlen terror alatt tartják az országot.

A zsidóüldözések most már teljesen hivatalos formát öltöttek és az egyetemi kizárások, atrocitások napirenden vannak. Közhivatalokból és a közélet minden teréről hiányzik a zsidókat és teljesen elvágják az utjukat. Naponta száz és száz zsidó családot tesznek kenyértelenné és amellett senkinek sem adnak utlevelet.

Egy angol lap hatalmas riportban számol be az internáló táborokban élő kommunisták sorsával és a lap értesülése szerint a kommunisták napi ételadagja sincs biztosítva és napokon keresztül nem esznek száraz kenyéren kívül semmit.

Eltekintve azonban ezektől a dolgoktól, Hitlerék teljesen lerontották külpolitikájuk eddigi sikerét és a nagyhatalmak most még inkább megszigorítják majd az ország fegyverkezése jogait. Hitler kardcsörtető kijelentései után mást sem lehetett várni.

A königsbergi gyilkosság

Königsberg, ápr. 28.

Tegnap déluán hatalmas tömeg gyűlt össze a königsbergi rádiótársaság épülete elé és tiltakoztak Beyse igazgató ellenséges magatartása ellen, melyet a helyi náci lap ellen tanúsított.

A rohamosztagok megszállták a társaság irodáját és az igazgatót véresre verték majd ledobták az első emeletről. Beyse halálra zúzódott.

Hozzá tartozóinak azt mondták, hogy Danzigba utazott.

Herz, hallei egyetemi tanár kálváriája

Berlin, ápr. 28.

Halle egyetemi városban csunya botrány játszódott le.

Az egyetemi hallgatók azzal vádoztak meg Herz egyetemi tanárt a világhírű tudóst hogy ő gyújtotta fel a „Reichstagot”.

Ezt a nevetséges vádat egyedül és kizárólag azzal támasztják alá, hogy a felgyújtás napján Herz felesége nagyon ideges volt és attól félt, hogy férjét megölik.

Ez a nevetséges vád még azzal is bővült, hogy állítólag Herz kommunista, dacára annak, hogy az egyetemi tanár évek óta zsidó-párti cionista politikát fejt ki.

Herz lakását éjjel megrohanták, a tanárnak éppen annyi ideje volt, hogy hátul feleségével elmeneküljön és autóbá szálljon. Sikertült neki átmenekülni a határon és

Bécsbe szöktek.

Otthon másnap a hatóságok lefoglalták házát, vagyonát és mindent felosztottak a rohamcsapat tagjai között.

Herz tanár Bécsben kijelentette, hogy teljesen ártatlan az egész ügyben és egyetlen fillér nélkül állnak.

Kiéleződnek az orosz-német ellentétek

Moszkva, ápr. 28.

A németországi események egyre inkább veszélyeztetik a német—orosz jóviszonyt. A Szovjet Unió évente hatalmas összegű árut importált Németországból és az ország legjelentékenyebb fogyasztói közé tartoztak. Most, hogy a kommunista üldözések napirenden vannak a két ország közötti helyzet

egyre feszültebb és a Szovjet komolyan gondol arra, hogy Németországgal szakít.

Az orosz félhivatalos, az „Izvesztja” cikket ír a német eseményekről és abbéli véleményének ad kifejezést hogy a német-orosz viszony alighanem teljesen elromlik. Valószínű, hogy Oroszország más országokban keres vásárlási piacokat.

Leromlott a német külkereskedelmi mérleg

Berlin, ápr. 28.

A legújabb jelentések szerint a német külkereskedelmi mérleg az áprilisi hónapban jelentékeny összeggel csökkentik és Németország ilyen formán nem tud eleget tenni külföldi kötelezettségének.

A külkereskedelmi mérleg csökkenését az egyre erősödő csendes bojkottnak tudható.

Az Univerzul tovább izgat

Az ország összes városaiban revízió-ellenes gyűléseket tartanak

Bukarest, ápr. 28.

Az Univerzul amely a romániai revízióellenes mozgalom szócsöve, most ismét a tettek mezejére lépett. Tegnap Stelian Popescu elnökle alatt revízióellenes gyűlést tartottak a különböző pártok vezetői. Mindenekelőtt megállapították, hogy a legutóbbi revízióellenes tüntetéseknél Romániára nézve világszerte kedvező hatásuk volt. Tekin-

tettel azonban a nemzetközi eseményekre, ezeket a tüntetéseket ki kell szélesíteni. Eppen ezért elhatározták, hogy Hősök napján, május 27-én a Román Aréna terén 200.000 ember részvételével nagyszabású revízióellenes tüntetést fognak rendezni. A demonstrációkat szervező bizottság elhatározta, hogy a revízióellenes tüntetéseket az ország nagyobb városaiban is megrendezik.

JÖN A MÁJUSI TOMBOLA!

Egy levél

Minden a föld

Tegnap tudtam ezt meg igazán. Kinn a barátomnál, aki városban lakik ugyan, de mégse, mert szép kis háza van a városszálen.

Ott álltunk a kertben.

A nap bearanyozta a virágzó gyümölcs-
fákat, teliszórta aranyvirágokkal a vetem-
nyeskertet és ránkterítette, a köpenyegünk
fölé a levegőtakarót. Április volt, s bizony —
mi tagadás benne — jól esett.

— Nézd — mondta a barátom s rámuta-
zott egy előttiünk elnyúló lapos törpe kőter-
tára — öt éves ez a fa. Öt éves és teli vi-
rággal.

Ahogy mondta, felcsillant a szeme.

Aztán folytatta. Elmondta, hogy minden
amit itt látok, a ház, az istálló, a fák, a ke-
rítés, minden, de minden az ő munkája.

— Itt élek én igazán. Itt kinn. Messzi
a várostól, a lármától, az emberektől.

Erős két karját vízszintestn kivágta s
egy pillanatra olyan volt, mint a diadalmasan
élő Krisztus. Aztán belenézett a napba.

— Ez az igazi élet — mondta tovább.
Kinn élni a természetben és szeretni min-
dent ami itt él. Szeretni a földet, ami maga
az erő, az élet.

Ránéztem. Nagy, domboru mellével úgy
állt a leomló napsugárban, mint egy bronz
szobor. Teli erővel, hittel, akarattal. Vár-
tam, hadd szólaljon meg. Véték lett volna
megzavarni.

Aztán lassan megmozdult. Felém. Rá-
tette két kezét a vállamra és beszélni kez-
dett:

— Mert én mondom neked, hogy min-
den a föld. — Minden.

— Lehet — hagytam helyben.

— Nem lehet — mondta keményen —
de így van. Minden a föld. Látod én is ennek
köszönhetem, hogy vagyok s hogy élek, dol-
gozhatom s hogy boldog vagyok.

Leültünk egy padra. Folytatta.

— Egyetlen megoldás a mai kétségbe-
esett intellektuelek részére, ha visszatérnek
a földhöz. Ahogy én is. Az a pár ezer lej, a-
mit minden hónapban még kaptam, talán
csak arra lett volna jó, hogy egy-két év-
tized múlva — ha addig eléltém volna, —
megvegyem magamnak a koporsót. Hát én
nem így gondolkoztam. Eladtam a butoraim
közül annyit, amennyiért megvehettem ezt
a kis darab házhelyet. Ezt ni.

S szétmutatott körülöttünk.

— Mennyi lehet ez? — kérdeztem.

— Nem sok. Csak ezer kvadrátméter.
de kezdetnek elég. Ebből az ezer kvadráthól
lett ez a ház, az az istálló, ezek a gyümölcs-
fák s ez a két másik ezer kvadrát, amit azóta
megvettem.

— No és a te munkád, — szoltam.

— Az is igaz, de hát Istenem, munka
mélkül semmire se megyünk. Azonban nem
is annyira a munka, mint a föld iránti sze-
retet kellett ehhez. Az kell ide, hogy ragasz-
godjunk ahhoz, ami él, amiben az van, ami
bennem, ami benned, ami ebben a fűszálban
is benne van: Isten!

Csupa hit, rajongás, melegség áradt ki
belőle, amikor beszélt.

— Engem már gyermekkoromban érde-
kelt mindaz, amiben élet van. Én ma is meg-
fordulok, ha egy szép ló elvágat mellettem,
de hidegen hagy a legszebb autó is. En-
gem nem a gép, de az élet, a lélek izgat.

Ránéztem.

— A lélek? — kérdeztem csodálkozva.

— Az üti rá a szóval. A lélek. Mert tud
meg, hogy lélek van mindenben, ami nő, ami
erősödik, ami újból fakad, ami tavaszoként
feléled. De lélek van abban, ami ezekbe adja
oijtja, leheli bele a lelket: lélek van magá-
ban a földben.

Hitttem neki, hiszen olyan meggyőző
erővel beszélt.

Gyulafehérvár a gyakorlatban

Máramarossziget polgármestere nem enged hogy a tanácsosok magyarul beszéljenek

Máramarossziget, ápr. 28.

Tegnap délután ült össze Máramarosszi-
get város nagytanácsa, amely az 1933 évi
költségvetést tárgyalta. A polgármestert he-
lyettesítő Dán György alispán arra kérte a
tanácsosokat, hogy ne gördítsenek akadályo-
kat a költségvetés egyes tételeinek megsza-
vazása elé. A költségvetést így egyhangúlag
jóváhagyták, sőt a románul nem tudó taná-

csosok azt sem tudták, hogy miről is van
szó, mert az elnök a régi és új megegyezés
ellenére nem engedélyezte hogy az egyes té-
teleket, a gyűlés időnkénti felfüggesztése köz-
ben magyar nyelven is megvitathassák. Így
az 5 millió 600 ezer lejes költségvetést vita
nélkül megszavazták. A városi tisztviselők
fizetése és lakbérpótléka a költségvetésben
20 százalékos redukciónal szerepel.

Bârlad város viz alatt

Országszerre pusztít a tavaszi áradás

Bukarest, ápr. 28.

A nagy esőzések következtében a Regát-
ban egyre nagyobb méreteket öltött az ár-
viz. Bârlad városát a víz teljesen elöntötte.
A hatóságok még az éj folyamán a város
nagy részéből kilakoltatták a lakosságot. A
város uccáin csónakokon közlekednek. Az
árvíz a töltést is elmosta és a hadsereg mun-
kásosztásokat bocsájtott a vasut rendelke-

zésére, amelyek a fenyegetett területeken
nyertek beosztást. Crasna állomását valami-
nyi Husi várost az árvíz teljesen elöntötte. Ja-
siban csak nagy kerülővel lehet eljutni, mert
az összes vasutvonalak viz alatt vannak. Te-
mesvár külvárosát, főleg a gyárvárost szin-
tén elöntötte az árvíz, amely a bányászati ve-
téseken okozott felbecsülhetetlen kárt.

Örnagyi ruhát lopott s abban ment haza „vizitelni“ egy baka

Egy hónapi togházat kapott a „vizitért“

Kolozsvár, ápr. 28.

A kolozsvári hatodik hadtest hadbírósa-
ga ma mondott ítéletet Tanase Nicolae és
Sipos Demeter gyulafehérvári 91. gy. ezred
katonái felett, akik az elmúlt év folyamán
betörték egy örnagy lakására és ellopták a
teljes katonai felszerelését.

A vizsgálat folyamán Sipos Demeter be-
ismerte, hogy azért lopta el az örnagy ru-

háját, mert abba akart öltözni és úgy akart
hazamenni rokonait meglátogatni.

A bíróság rövid tanácskozás után hir-
deti ki ítéletét, amely szerint Sipos Deme-
tert egy évre és hat hónapra, míg a csak
örszoigálatot teljesítő Tanase Nicolaet há-
rom hónapi elzárásra ítélték. Gáspár San-
dort, a 91. gyalogezred katonáját, amiért ör-
helyén elaludt egy hónapi elzárásra ítélték.

Három országon keresztül

Leplombált vagonokban szállítottak Palesztinából százötven kommunistát Szovjetországra

Csernovic, ápr. 28.

Palesztinából az elmúlt napokban 150
kommunista agitátort utasítottak ki. Ezek
tegnap Konstancába érkeztek. A belügymi-
niszterium rendelete alapján a kommunisták-
kat három speciális vagonba helyezték el és
erős csendőr és detektív fedezet mellett a

lengyel határon fekvő Grigore Ghica határ-
állomás felé irányították. A szerelvény az éj
folyamán haladt át Csernovicon. A határál-
lomáson a lengyel hatóságok szabályszerűen
átvették a foglyokat és azonnal az orosz ha-
tár felé irányították a szállítmányt, ahol
az orosz hatóságoknak adják át őket.

Hegyfokba ütközött egy repülőgép és lezuhan

Róma, ápr. 28.

Orso Marso község mellett egy teljesen
szétrombolott hidroplánra bukkantak a járő-
kelők. A repülőgép a Marseille-Bagdadi ut-
vonalon közlekedett. A maradványok alatt
8 borzalmasan eltorzított holttestre bukkán-

tak. A vizsgálat szerint a szerencsétlenség
egy történet, hogy a gép mikor az Alpokon
keresztül repült, felhőbe került és túl ala-
acsonyra ereszkedett le egy sziklának repült
ahol darabokra zúzódott.

— Lélek van a földben, amely ma min-
den. Minden különösen ma és nekünk kisebb-
ségi tisztviselőknek, akiknek ide kell mene-
külnünk, ha élni, ha megmaradni akarunk.
Elhallgatott. A nap tovább süttött, a kis mé-

hek virágról-virágra szálltak. Hűvösödött,
de a lelkeim teli volt a rázudult szavakkal.
S még ma is, egy mondat csendül bennem
meg és visszhangzik százszorosan:

— A föld minden. Minden a föld.

Május elseje előtt

Országosan óvintézkedéseket fogantatosítanak a hatóságok. -- Röpiratterjesztés Nagyváradon, letartóztatások Kolozsváron. -- Az ostromállapot alatt álló városokban tilos minden gyűlés

Bukarest, ápr. 28.

Jelentettük tegnapi számunkban, hogy Vaida miniszterelnök elnökelete alatt miniszteri értekezlet volt, amelyen a május elseji óvintézkedéseket beszélték meg. Minden városban a hatóságok nagyszabású előkészületeket tesznek és a rendőrségek mindenütt riadókészültségben lesznek.

Nagyváradon

péntek délelőtt a rendőrségen értekezlet volt, amelyen az összes komiszárok résztvettek. A értekezleten a május elseji rendfentartási intézkedéseket beszélték meg.

Csütörtökön a periferákon a „kommunista ifjúságok” aláírásával lázító tartalmu röpcédulákat terjesztettek. A sziguranca ekobozta a röpcédulákat és megindította a nyomozást a röpcédulák terjesztői ellen. Több őrizetbe vétel is történt már, kivárgott hírek szerint őrizetbe vették Gyarmati Miklós városi tanácsost is, akit csak néhány hét előtt engedtek ki Karánsebesről.

A rendőrség ezen a napon semmiféle nyilvános gyűlésre nem ad engedélyt, azonban a szociáldemokrata-párt színházban megtartandó ünnepélyét engedélyezték. A szociáldemokraták a „Forgószél” című szindarabot adják elő.

Kolozsváron

a rendőrség néhány nappal ezelőtt letartóztatta a dési internáló táborból kiengedett kommunistát. A leartóztatott munkások fogvatartását a törvényszék és a tábla vádtanácsa nem rendelte el, szabadon engedték őket, de nyomban utána újból letartóztatottak 15 munkást és

tegnap Bukarestbe szállították őket.

Az újabb letartóztatások a május elseji óvintézkedésekkel vannak kapcsolatban.

Temesváron

használéképen széleskörű intézkedéseket fogantatosítottak. Mivel Temesvár ostromállapot alatt áll, nemcsak a rendőrség, hanem a hadtestparancsnokság is intézkedéseket tesz.

Bukaresti jelentés szerint a belügyminiszterium

értekezletre hívta össze az ostromállapot alatt levő városok prefektusait és hadtestparancsnokait

hogy megbeszéljék a május elseji óvintézkedéseket.

Galacban

a szociáldemokrata párt népgyűlést akart tartani, azonban az ostromállapot-parancsnokság csakis zárt helyiségben engedélyezte a gyűlést, mire a szociáldemokrata szakszervezet elállott a gyűlés megtartásától.

Bukarestben

különösen széleskörű intézkedéseket fogantatosítottak és a rendőrség egész napon át riadókészültségben lesz.

Lesz-e általános munkaszünet május elsején?

A hatóságokhoz még nem érkezett értesítés arról, hogy a kormány május elsején kötelezővé teszi-e a munkaszünetet. A nap-tár szerint ugyan a május elseje törvényes szünnap, két évvel ezelőtt azonban megengedték, hogy az üzletek nyitva tarthassanak

(tavaly vasárnapi napra esett május elseje). A hivatalokban semmiesetre sem lesz szünet, azonban

a gyárakban még abban az esetben sem fognak dolgozni, ha a miniszterium nem teszi kötelezővé a munkaszünetet

Magyarországon nincs májuselseje

Budapestben a május elsejére nem rendeltek el munkaszünetet. A szakszervezeti tanács felhívást bocsájtott ki a munkásokhoz, hogy dolgozzanak. Ennek dacára a legtöbb üzemben szünetelni fog a munka. A nyomdák dolgoznak, a lapok megjelennek, a munkások azonban egy óras tüntető szünetet tartanak.

Az olasz „barátság” újabb bizonyítéka

Lehetetlenné vált a romániai szárnya sok Olaszországba való szállítása

Bukarest, ápr. 28.

A most kezdődő román-olasz kereskedelmi tárgyalásoknak rövidesen új anyaga lesz. Olaszország ugyanis tegnap a behozatali vámtarifákat illetően ismét módosításokat eszközölt, amelyek Romániára nézve sérelmesek. Az erről szóló jelentés alapján, amely már megérkezett a kereskedelem és iparügyi miniszteriumba, meg kell állapítani, hogy az új vámtarifa alkalmazásával a szoros értelemben lehetetlenné vált a román vágott szárnyasnak az Olaszországba való kivitele.

Az új olasz vámtarifa életbeléptetése

tehát igen súlyosan érinti a gazdákat is, akik mindeddig nagy mennyiségben szállítottak ki vágott szárnyast. A gazdaközönség re most különben s rájár a rud, ami az exportot illeti, miután egyfelől a német tojás-vámok, másfelől pedig az olasz vámemelés megbénítja ezt az eddig számukra jövedelmező üzletágat.

Ugy értesülünk, hogy az illetékes miniszterium már intézkedett is abban az irányban, hogy az olasz-román kereskedelmi tárgyalásokon ezt a kérdést felvehessék s minél előbb felszabadítsák a romániai vágott baromfi szállítást.

A görögényi havasok titka

Allatias kegyetlenséggel ölt meg két legény egy erdőőrt

A marosvásárhelyi törvényszék 10–10 évi fegyházra ítélte a gyilkosokat

Marosvásárhely, ápr. 28.

Még 1930-ban történt egy őszi napon, az a kegyetlen gyilkosság, amelynek áldozata a görögényi hegyekben Giliga János erdőőr lett.

Három görögényi legény, Jakab András, Lajos és Mihály, kimentek az erdőre, hogy onnan fát szállítsanak haza. Favágás közben meglepte őket Giliga János erdőőr, aki felelősségre vonta a fatolvajokat. Izgatott szótárgyalás keletkezett a rajtacsipett legények és Giliga között, majd verekezés támadt és előkerültek a fejszék. Jakab András és Lajos fejszével valóssággal összeapritották Giliga János erdőőrt.

Végül lehúzták róla a bakkancsát, a hullát pedig galyakkal földték el. A bakkancsot száz lejért eladták a harmadik testvérnek, Jakab Mihálynak, aki a gyilkosság elől elmenekült, úgy hogy semmi része sem volt a gyilkosságban.

Sokáig aomály fedte a kegyetlen gyilkosságot. Az emberek azt hitték, hogy az erdőőrnek valamilyen vadállattal akadt kalandja és annak következtében pusztult el. Végül aztán a bakkancs elárult mindent. 1932-ben tehát a gyilkosság után két esztendővel a csendőőrök felismerték Jakabon a Giliga különleges bakkancsát. Vallatára fogták, hogy honnan szerezte, így aztán minden kiderült és napfényre került a gyilkosság.

A törvényszék mindkettőjüket 10–10

fegyházra ítélte, míg az ügy harmadik szereplőjét, Jakab Mihályt felmentette a törvényszék a vád alól. Az ítélet jogerős.

— Dr Barta Andor szülész és nőorvos, Bulv. Reg. Ferdinand (Rákóczy ut) 7 szám alá költözött. Szent István palota, I. emelet Nagy Sándor ucca sarok.

RADIOMÜSOR

SZOMBAT.

BUKAREST. 10.50: Hírek. 11: Gramofon. 12: Hírek. 15: Előadás. 16: Rádiózenekar. 17: Hírek. 17.15: Rádiózenekar. 18: Előadás. 18.55: Hírek. 19: Zongora. 19.30: Előadás. Luca zenekar.

BUDAPEST. 9.15: Zongora. Ének. 12: Időjárás jelentés. 12.05: Házikvintet. 13: Hírek. 16: Gyermekóra. 16.45: Hírek. 17: Előadás. 18.30: Zongora. 19.15: Mit üzen a rádió. 19.45: Gramafon. 20.30: Külföldi negyedóra. 20.45: Operetttrészetek. 22.15: Hírek, ügétőverseny eredmények. 22.30: Csángyzenekar. 23.15: Jazz.

1933.

IV.

ERDELYI
MAGYARSÁG

3

FILMPALACE

Vasárnap, — Hétfő, — Kedd

TAIFUN

22 és 14 lejes helyárak. Számozott helyek. Előzőleg hirdó. Liane Haid, Inkisinoff, Victor de Kowa

A vadon leánya

— Tönk! — jegyezte meg mr. Matthews. — Tönk! Szerencsés voltam. Éreztem, hogy valami büzlök és átvittem minden petakomat a „Central London Bankba”, éppen egy hete. A személyzetre is keserves csapas. Nos — tette hozzá — elvégeztem minden tölem telhetőt ebben az ügyben, amit tegnap adott át. De nem volt időm átfutni a jelentést. Nem vagyok egészen bizonyos, hogy minden beérkezett-e... Megnézzük.

Megnyomott egy gombot a négyből. A zöld ajtó nyílt meg zajtalanul és egy kisdéd ember lépett be feketébe öltözve s olyan viselkedéssel, mint holmi sekrestyés.

— Mr. Clonmell. Kérem a B. 3. és 2. A. jelzésű jelentéseket. Ja és a titkos sürgönyöket a párisi és berlini követségtől, ha kéznél vannak.

— Éppen most kaptuk meg uram és csaknem végeztem az átírásukkal. A jelentések készen vannak, uram.

Mr. Clonmell behuzta maga mögött az ajtót.

Mr. Matthews hátradőlt székeben és könnyedén felvette monokliját az asztal széléről.

— Van valami más kilátása? — kérdezte. — Természetesen ideje sem volt még érdeklődni. Fogadja meg a tanácsomat és szegődjék az államhoz, ha módjában lesz. Az a legkitünőbb hely, ha előre akar jutni. Ez a Clarisse, mi is a neve...

A zöldpóztós ajtó ismét megnyílt és mr. Clonmell lépett be, két barna irat-fáskát hozva, melyen vörös felírás hirdette, hogy „Szigorúan bizalmas”. Odatette az író-mappára és visszavonult.

— Clarisse Trevelyan — folytatta mr. Matthews. — Egyetemet végzett ez a lány. Istenemre! Valami egészen eltérő a megszokottól. Bocsrát egy percre.

Feltette monokliját, megigazította és elkezdte olvasni a legelső lapot a táskából. Dyke vegyes érzelmekkel figyelte. Nem tudott túl sokat erről a Blundell Matthewsról. Először a háboru első idejében találkozott vele, mikor Franciaországból jött egy kivételes hadi tudósítással és neki kellett jelentést tennie.

Akkoriban mr. Blundellnek még két szeme volt, nem viselt monoklit és sokkal fiatalabb volt a külseje is. Először azzal a tüzetes értelemmel képezte el Dykeot, amivel a londoni mulatókról tudott referálni, al eguolsó páholyszögletig, aztán az is imponált neki, hogy mr. Blundell abszolút nem törődött semmivel, ami a háboruval volt kapcsolatos. Az ő ismeretsége révén fejlődött ki Dyke karrierje, amely tanulmányaitól elszakítva őt, legutóbb is trópusi afrikai útjára vitte.

Legelső látogatásának eredménye az lett akkor, hogy Dyke a legelső postagőzessel Közép-Afrikába utazott, ahol nagyon kegyes megbízatást végzett el egy afrikai bennszülött államnál, amelyik mindig határozott ellenséges indulattal volt az Entente iránt. Visszatérve már úgy találta mr. Blundellt, hogy elvesztette a félszemét, de azt már sohasem tudta meg, hogy hol és mikor milyen körülmények között történt ez.

Legutolsó találkozásuk a háboru következő évben történt, mikor mr. Blundell, meghallva, hogy Dyke expedícióra készül, érte küldött és nagyon finom, diplomatikus modorban azt a javaslatot tette, hogy mr. Dyke nem változtathatna-e annyit az utitervén, hogy bizonyos afrikai tartományon át térjen vissza, mely nem a Brit Birodalom gyarmata és (nem írottat, csupán szóbeli) jelentést hozna az állapotokról a „C. I. 26”-nak az ezt érdeklő ügyekről, melyek különben magán és diszkrét pénzügyi érdekeltségek... (Folyt. köv.)

A napokban döntik el, kik lesznek a román Davis Cup csapat tagjai

Bukarest, ápr. 28.
A Tennis Szövetség április 27 és május 1 között a Tennis Club pályáin válogató mérkőzéseket rendez a Davis Cup csapat összeállításánál számba jövő játékosok között. A mérkőzések programja a következő: Április 27: San Galli—Hamburger, április 28: Pulieff és a San Galli—Hamburger meccs győztese, Botez—Bunea, Mishu—Schmidt, Réti—Cantacuzino, április 29: elődöntők, április 30: döntő. Május 1: Döntő meccs a harmadik között.

Külföldi tennisz-hírek

Budapest, ápr. 28.
A magyar Tennis Szövetség versenyzőbizottsága tegnap döntött a japánok elleni Davis Cup csapat összeállításáról s a négy játékos helyére Kehrlinget, Gabrovitzot, Bánót és Zichyt jelölte ki. A döntés előtt Bánó és Drjetonszky válogatómérkőzést játszottak amelyet Bánó nyert meg 6:3, 2:6, 7:5, 10:8 arányban.

Berlin, ápr. 28.
Gusztáv svéd király Berlinen keresztül

utazva, meglátogatta a Rot-Weisz klubot ott Prennel az oldalán 6:2, 5:7, 6:2 arányban legyőzte a Cramm—Kleinschrott-párt. A barcelonai spanyol—angol Davis Cup mérkőzést 4:1 arányban az angol csapat nyerte. A francia Davis Cup csapat tagjai a következők: Egyes Cochet és Boussus, páros Booratra-Brugnon. Booratra egyes-játékot nem vállalt.

Kis hírek a nagyvilágból

Budapest, ápr. 28.
Az eszt birkozók szerdán este Szegeden Délmagyarország válogatottjával mérkőztek s 19:8 arányban győztek. A verseny megkezdése Tóth győzelme volt Pütsep ellen. A többi magyarok mind vereséget szenvedtek. Kokkinen, a finnek európai és olimpiai bajnoka, akit a világ legjobb birkozójának tartanak, Budapesten kijelentette, hogy viszályonul s legfeljebb még ebben az évben indul el versenyen.

Énekes nem vállalta a válogatottságot

Budapest, ápr. 28.
A magyar ökölvívó válogatott csapat

német turára indult, amelynek folyamán május 3-án Münchenben, május 5-én Nürnbergben, május 6-án Würzburgban, május 8-án pedig hazafelé tartva Brünben mérkőzik. Énekes hivatali elfoglaltságára hivatkozva, lemondta a válogatottságot. Helyére Szabót állították be.

A magyar utánpótlás vízipóló csapata tegnap Augsburgban két meccset játszott

Budapest, ápr. 28.
A magyar utánpótlás vízipóló csapata tegnap Augsburg kombináltját verte 9:4-es arányban ötös csapattal, majd hét emberrel 11:0-ra győzött a délbajor válogatott ellen.

Az új konverziós törvény

A mezőgazdasági és városi adósságok szabályozásáról szóló törvény

Hatodik közlemény.

9. §. A jelen törvényben felsorolt és bármely osztályba tartozó adósság kikerülhetik a behajtási eljárást, ha a törvénynek a képviselőház elé történt beterjesztése alkalmával meglévő vagyonuknak négyötöd részét hittelezőknek átengedik.

Ez esetben adósság vagyonuknak egyötöd részét minden tehertől mentesen tulajdonukul megtartják, minden esetben a választás joga őket illetvén; az egyötöd rész érintetlen létminimumot képez, amely falusi birtoknál természetben 200 holdat meg nem haladhat.

Az esetben, ha valamelyik adós a vagyon vagy összes javai négyötöd részének átengedése vonatkozó jogát gyakorolja, amennyiben a megosztás természetben nem eszközölhető, úgy a javak nyilvános árverésen eladhatók.

Ez esetben az illetékes hatóságok bármely

mely érdekelt kérelmére tanácsülésben elrendelik a bírói zárlatot, az átengedett javak kezelése a zárlat útján történik; a zárlatból eredő jövedelmek letétbe helyezendők és az ingatlanok az azok értékesítésére előírt szabályok szerint eladandók.

Az államnak a falusi javak tekintetében elővételi joga van, amelyet az árverés jogerőre emelkedésétől számított 2 hónap alatt gyakorolhat.

Ez esetben az állam az árverési vételár 10 év alatt törlesztendő és 5 százalékkal kamatozó állami járadék papírokkal fizeti ki.

10. §. Több hitelező léte esetén a követelések 2/3 részét képviselő hitelezők határozzák az összes hitelezőket kötelezően.

A záloglevelek valódi értékük alapján fognak számításba vétetni.

(Folyt. köv.)

„Az ember él és küzd, hogy tovább küzködhessen“

Öngyilkos lett egy budapesti gváros

Felörlődtek idegei a munkában és nem bírta tovább az életet

Budapest, ápr. 28.

Tegnap este a kihalt újpesti rakparton egy javakorabeli jólöltözött ur sétált fel és alá. Minduntalan közeledett a Duna partjához, majd mást gondolva, újra fel és alá sétált. Ezalatt egy új lipótvárosi házban egy család várta a családfőt, aki azt mondta, hogy ideges, ki kell egy kissé szellőztetnie a fejét. Már másodszor szaladtak ki a lift bugására, hogy talán megérkezik a családfő, amikor a Rudolf tér egyik hatalmas bérpaltájának lépcsőjén egy ideges ur felfelé haladt. Felment az ötödik emeletre, levetette felöltőjét, kalapját és a következő pillanatban egy borzalmas csattanás rázkódtatta meg a ház udvarát. Az emberek kirohantak, lenn az udvar kövezetén szétroncsolt fejjel véres tagokkal egy holttest feküdt. Telefonáltak a mentőkért és a rendőrségnek bejelentették, hogy a Rudolf-tér 6 számú házban leugrott egy ismeretlen ember. A holttestet letakarták egy nagy papírral.

A ház előtt nagy tömeg gyűlt egybe. Megérkezett a rendőri bizottság, amely az elhunyt zsebéből kivette a tárcáját. Megállapították, hogy az öngyilkos Kertész Miklós 56 éves gyárigazgató, a Dávid és Kertész kazángyár alapítója és beltagja. A tárcában a feleséghez ez címzett levélben kívül egy másik levelet találtak, amelyet háziorvosának, dr. Grünwald Árminnak (Király-uca 34.) címzett. Ennek a levélnek a szövege a következő volt:

— Kérlek értesisd tapintatosan a feleségemet.

Rögtön telefonáltak dr. Grünwaldnak, ki autótaxin a helyszínére érkezett. Amikor a holttestet elszállították a törvényszéki orvos tani intézebe, az orvos elment, hogy a családot értesítse.

Kertészék a Visegrádi-ucca 17 számú ház egyik elegánsan berendezett lakásában laktak. Izgatottan várták haza Kertészt, helyette csak halálhírért hozta az orvos.

A család nagyfokú idegességgel magyarázza Kertész tettét. A társas cég másik tagja, Dávid néhány évvel ezelőt meghalt. Azóta Kertész egyedül birkozott a gyár vezetésével a gazdasági válsággal, amely a gépgyárakat is súlyosan érintette. Egyedül szervezte át a gyárat. Ez a nagy munka

annyira felörlötte idegeit, hogy hónapok óta buskomor volt és állandóan arról beszélt, hogy ilyen nehéz munkában voltaképpen nem érdemes élni. A család azonban nem gondolt arra, hogy ilyen szörnyű tette határozza el magát.

Kertész Miklós 20 évvel ezelőtt alapította a kazángyárat, amely igen jól prosperált.

Az utóbbi időben, mint a többi is, bizonyos nehézségekkel küzdött.

Kertésznek két felnőtt leánya van. Az egyik Gábor Zolán gépészmérnök felesége, aki a Dávid és Kertész cég alkalmazottja és szintén a Visegrádi-ucca 17. számú házban lakik. A másik felnőtt leány szüleiivel élt együtt.

Feloszlatták az összes jobb- és baloldali szélsőséges szervezeteiket

Bukarest, ápr. 28.

A belügyminisztériumban miniszterközi értekezlet volt, melyen elhatározták az összes jobb és baloldali szélsőséges szervezetek azonnali feloszlását.

Elloptak a nyugdíjából 500 lejt

Öngyilkos akar lenni egy 78 éves ember

Zsebtolvajok működnek a pénzügyigazgatóság folyosóján

Nagyvárad, ápr. 28.

Pár hónappal ezelőtt már megtörtént, hogy a pénzügyigazgatóság folyosóján a nyugdíjasok zsebéből kiloptak kisebb-nagyobb összeget eleve temült és gonoszlelkű egyének. A most folyó áprilisi nyugdíjkifizetések alkalmával csütörtökön ilyen lopásnak esett áldozatul egy nyugalmazott vasúti pályáőr, aki 1221 lej nyugdíját vette fel. A 78 éves embert veje tartja el és az öreg a nyugdíjösszeget rendszerint ennek adja át, hogy a lakását és a kosztját fedezze. Csütörtökön azután egy 500 lejt tartalmazó pénz-

köteget valaki a folyosón kiemelt az öreg nyugdíjas zsebéből, akit valósággal kétségbe ejtett ez a károsodás. Anyira szívére vette az öreg pályáőr a dolgot, hogy

a Körösbe akarta magát vetni és hozzá tartozói csak nagynehezen tudták vissza tartani, hogy el ne kövesse végzetes tetteit.

Ugy látszik, a nyugdíjkifizetések idejét arra használják fel egyes rovtomultu zsebtolvajok, hogy a tömegesen várakozók között dolgozhassanak.

Sulyos diákzavargások Jasiban és Kolozsváron

Kiverték a zsidó hallgatókat a tantermekből

Iasi, ápr. 28.

Az egyetemen sulyos diákzavargások voltak. A cuzista diákok kiverték a zsidó hallgatókat a tantermekből. Két zsidó egyetemi hallgató sulyosan megsebesült. A zavargások a csütörtök esti megbeszéléseknek tudható be, melyen Cuza György is részt vett,

és ahol elhatározták, hogy aktívabbak lesznek. Agyülés összes résztvevői ellen eljárás indul az ostromállapot törvény alapján.

Kolozsváron is voltak incidensek és itt a román diákok a szászokkal egyesülve verték ki a zsidókat. A zsidó hallgatók azonban ellenszegültek és így ketten megsebesültek.

Leégett egy falu az orosz lengyel határ mentén

Negyven ember lelte halálát a tűzben

Varsó, ápr. 28.

A lengyel-orosz határ mentén eddig még ki nem derített okból kifolyólag Dorniczow falu egy háza kigyulladt. A szélben hamarosan tovább terjedt a tűz és egész uccasorok álltak lángban. A mentőmunkálásokhoz egy a lengyel, mint az orosz határőrök hoz-

zájárultak, de a megfeszített munka dacára az egész falu leégett. Az oltás közben három lengyel gránicsár sulyosan megsebesült, míg egy szovjet határőr az elszenvedett égési sebek következtében megvakult.

A kár hetven millió zlotty. Negyven fái ember a tűzbe pusztul.

Letartóztatták a Citroen-gyár romboló munkásait

Páris, ápr. 28.

A Citroen-gyár egyik balparti üzemében ahol a munkások hétfőn hosszabb szünet után munkába állottak, csütörtökön délután az üzemben levő kommunisták zavargást szítottak. A feldühödt munkások rombolni kezdtek és néhány gépet összetörtek. Nemsokára a rendőrség is megjelent és miután a tüntetőket eltávolították, a felbujókat letartóztatták.

3 havi börtönre ítélték egy szélhámós álherceget

Galac, ápr. 28.

A galaci törvényszék tegnap tárgyalta Hasan Mustafa Bey bűnperét, aki török hercegnek adta ki magát és előkelő megjelenésével megtévesztve az embereket, nagyobb összegeket csalt ki tőlük. A szélhámós álherceget 8 rendbeli szélhámosság elkövetése miatt 3 havi börtönre ítélték.

Jön a májusi tombola 20 nyereménnyel

Lapunk tegnapi számával befejeződött a legutóbbi tombolajátékunk és most már sor kerül a döntésre. Ennélfogva közöljük olvasóinkkal, hogy

az 1-20 sorszámmal ellátott lapfejeket kedd, május 2-től elfogadja lapunk kiadóhivatala.

Aki tehát gyűjtötte a lapfejeket, az keddtől fogva szolgáltatassa be a kiadóhivatalba, ahol 2 lej költség ellenében tombolajegyét kap és ezzel részt vesz a tombolában, nyerhet a 15 nyereményből. A lapfejeket május 10-ig adhatók be.

Egyidejűleg megkezdjük a májusi tombolát, amelynek tekintettel az egyre növekedő érdeklődésre

felelőnk a nyeremények számát 15-ről 20-ra.

Ezentúl tehát 20 olvasónk fog részesülni a szerencse kedvezésében. A májusi tombola

szerdán, a május 4-iki dátummal megjelölő lappal kezdődik.

Figyelje tehát minden olvasónk a májusi tombola kezdetét, gyűjtse szorgalommal a lapfejeket, mert most már nagyobb esélye van a nyerésre.

Nem hétfőn, de

Vasárnap játszik a nagyváradi Törekvés Aradon az AMTE-val

Nagyvárad, ápr. 28.

Mint ismeretes a nagy játékerőt képviselő nagyváradi piros-feketék május elsejére lekötötte az AMTE csapata Aradra. Tegnap éjjel az éjféle órákban az AMTE táv-

íratilag értesítette a Törekvés vezetését, hogy a mérkőzést nem hétfőn elsején, hanem vasárnap tartja meg. A Törekvés csapatát számos Törekvés-drukker kíséri el vasárnap Aradra.

Rossz idő jár az anyósokra

El akarta égetni anyósát egy földműves

Nagyvárad, ápr. 28.

A biharmegyei Chesia községben páratlan brutalitás történt. Mitru Irimie földműves állandóan ütötte-verte fiát, amiért az anyósa civódott vele. Tegnap Mitru Irimie újból kegyetlenül elverte a fiát, az anyós unokája védelmére kelt, a feldühödött ember azonban az öregasszonyt sem kímélte

és

ugy odavágta a kemencéhez, hogy a ruhája lángra kapott és a szerencsétlen nő súlyos égési sebeket szenvedett.

Életveszélyes állapotban szállították be a biharmegyei kórházba. Mitru Irimiét a csendőrség letartóztatta.

MANIU és VAJDA vasárnap tanács- kozásra ülnek össze

Uj tragédiát szülhet a két vezér közti ellentét

Szováta, ápr. 28.

Michalache és Popovici Mihály pénteken reggel Szovátra érkeztek. Az állomáson Maniu várta őket és autójával bevitte a két minisztert a Doina-villába, ahol hosszasan tanácskoztak.

Michalache este visszautazott, míg Popovici Mihály vasárnapig itt marad.

Az Adeverul értesülése szerint a tárgyalások nem végződnek kompromisszummal, mert Maniu még soha sem volt ennyire elszánnva, mint most.

A helyzet súlyosságára jellemző, hogy Vaida a fővárosba táviratozta, Costachescut a párt legtekintélyesebb tagját. Az Adeverul megállapítja, hogy Vaida és Maniu találkoznak fog, legkésőbb vasárnap. A találkozás vagy Szováta, vagy Kolozsváron történik.

A Lupta egyik munkatársa Szovátra való utazása előtt beszélt Michalacheval. Az újságíró előzőleg beszélt egy többségi képviselővel, aki kijelentette, hogy ha Maniu és Vaida között van ellentét, ez csak új tragédiákat szülhet.

— De mi inkább — mondta a képviselő — visszamegyünk falvainkban, sem hogy

válasszunk Vaida és Maniu között.

Az újságíró elmondta ezt a miniszternek, aki azonban kijelentette, hogy a helyzet nem olyan súlyos.

— Amíg a párt történelmi feladatát teljesít, csak másodrendű dolog minden személyi kérdés — mondta Michalache.

Megkegyelmez a Szovjet az elítélt két angol mérnöknek

Egyszerre szabadulnak a politikai foglyokkal

Moszkvából jelentik: A moszkvai per két elítélt angol mérnökje, Mac Donald és Thornthorn május 1-én valószínűleg amnesztiát kapnak. Történetesen május 1-én a szovjet kormány több politikai elítéltnak akar megkegyelmezni és ez alkalommal — a jelek szerint a két angol mérnök szabadlábra kerül.

— Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségeknel a természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti, hogy a tápláló anyagok a vérbe kerüljenek. Orvosi szakvélemények hangsúlyozzák, hogy a Ferenc József viz különösen ülő életmódnál igen hasznos gyomor- és bélszabályozó szer. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Tudja-e...

...hogy a világ leggyorsabb vonata az angol Great Western Flyer, amelynek állandó sebessége 115 km. óránként és ez a vonat szabályszerű menetrend keretében kölekedik ilyen gyorsan. Ugyancsak meggyorsították a London—Midland vonat sebességét is 97 km-re.

★

...hogy Berlin városának van a legnagyobb földbirtoka Németországban, több 100.000 holdnyi terjedelemben. A birtokon a város maga gazdálkodik. Így például a burgonyatermése évi 160.000 mázsa, sőt még a napi egy millió literes tejszükségletét is maga fedezi nagyszámu állatállományából.

★

...hogy a bécsi egyetem ásványtani intézetében olyan kövekre akadtak, amelyek 300 fokra hevítve, világítottak. Most aztán az emberi májnak ibolyafényű lámpáival való vizsgálata közben, szintén apró világító pontok tűntek fel, amelyeknek vegyelemzése ki derítette, hogy a világító közetek anyagába azonosak.

★

...hogy egy Jakobas nevű filadelfiai kereskedő söröskorsókat gyűjt. Gyűjteményében eddig 215 különféle darab foglal helyet, amely most, hogy Amerikában újra szabad lett a sörivás, aktuális lett.

Időjárás

Enyhe idő, egyes helyeken zápor eső

APROHIRDETESEK

Nem üres reklám, hanem valóság, hogy 6 drb. művészi lev. lapot 70 leierért csakis Róna fényképész készít, Teleki-u. 4

MEGBIZHATO fiatal leány jobb családhoz gyermek mellé ajánlkozik. Nagy Sándor ucca 14, Nagyné. 517

KERESÜNK a Nagyvárad Friss Újság és Erdélyi Magyarság árusítására Hegyközlak, Száldobágy, Csátar községek részére megbízható újságárust. Garantált legkevesebb 2000 lej havi jövedelemmel. Jelentkezni a kiadóban.

ÜGYES tanuló leányt fizetéssel fodrász szakmához felvesz Fingerman, Baross ucca 10 szám.

ÖNÁLLÓAN főző fiatal mindenest azonnalra keres Berger, Piata Unirri No. 6. 513

JÓ bizonyítvánnyal mindenest leány kis családhoz felvétetik. Salamon, Batthányi ucca 10.

MAKULATURA újságpapír kapható nagyban és kicsinyben Pásztor Ede papíráruházában.

KERESTETIK megbízható, komoly, főzni tudó jobb nő, kéttagu uriházhoz, főzésen kívül takarítani is kell. Cim a kiadóban. 501

LAPKIHORDOT bevezetett helyre 100 fizetéssel és mellékjövedelemmel felveszünk Gyakorlottak és akik a lapot rikkancsolják is, előnyben. Jelentkezni a kiadóban.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA